

[Justitsministeren.]

for. Det kan ikke nytte noget at tro, at man ved en kraftig forhøjelse af nogle straffesatser kan afskaffe forbrydelser. På den anden side må der være en vis form for overensstemmelse mellem det, der er normal retsbevidsthed i et folk, og den lovgivning, der finder sted. Hvis man samtidig med dette også er i stand til at formulere socialt prægede synspunkter, så tror jeg, at man er på den rette vej.

Jeg tror, at jeg med disse bemærkninger har berørt de vigtigste spørgsmål, bortset fra dem, der direkte er stillet til mig i hr. Tastesens indlæg. Jeg har rørt ved spørgsmålet om hårdhedsgraden. Jeg er naturligvis parat til at møde op til et samråd i retsudvalget og drøfte kriminalitetsbekæmpelsen. Jeg har det håb, at jeg så vil kunne tilfredsstille ikke blot de synspunkter, som hr. Tastesen har gjort sig til talsmand for, men også dem, som andre i retsudvalget har på dette område.

Jeg ved ikke, om jeg på nuværende tidspunkt vil give nogen som helst løfter om, at jeg vil være parat til i en lovparagraf eller i en ændring af rigsadvokatens cirkulære at sikre, at der ikke skal blive tale om afsmitning nedad.

Når jeg tager det på denne tøvende måde, hænger det sammen med, at jeg tror, at de forudsætninger, der er fornødne for at kunne fastholde en sådan opfattelse, er til stede. Mine ord skal ikke forstås, som om jeg på forhånd er aldeles upåvirkelig af det, der sker i retsudvalget, for det er naturligvis en forudsætning for, at vi kan nå frem til det bedste resultat.

Og så slutter jeg med at takke for en meget bred tilslutning til lovforslagets snarlige gennemførelse.

Ebba Strange (SF):

Det er lige et opklarende spørgsmål til justitsministeren, inden vi forlader dette emne: er justitsministeren da ikke enig med mig i, at grænsekontrollen faktisk er blevet forringet siden vor tilslutning til EF, fordi vore toldere har fået pålagt så mange andre opgaver, papiropgaver? Jeg er helt enig med justitsministeren i, at opklaringsarbejdet, som politiet i øvrigt foretager, er af meget væsentlig betydning — det var hr. Boertmann også inde på — og at det, der i nogen

grad kan få folk til at holde sig væk, er, hvis de har indtryk af, at der er en stor opklaringsprocent. Men jeg vil gerne have justitsministerens bekræftelse — også fordi centrum-demokraternes ordfører ligesom gav udtryk for, at det var sådan noget, jeg bare havde sagt, men jeg mener faktisk, at det er tilfældet, at vi har fået den patruljerende styrke ved vores grænsekontrol væsentligt reduceret efter vores EF-tilslutning på grund af de mange andre opgaver. Hvis justitsministeren ikke kan svare mig på det i dag, vil jeg gerne have, at vi vender tilbage til det i udvalget.

Justitsministeren (Orla Møller):

Der er en udbredt fornemmelse af, at sådan som fru Ebba Strange skildrer situationen, er den også. Jeg har ikke nogen som helst dokumentation for, at det skulle være sådan, og derfor tog jeg det forbehold, jeg gjorde.

Det er helt klart, at hvis der er nogen som helst mulighed for at sætte det på papiret, at der skulle være tale om en forringelse af kontrollen, så ville der også blive truffet foranstaltninger til at imødegå noget sådant. Men jeg var nødt til at forbeholde mig enhver situation over for dette.

Må jeg så lige til sidst sige, at det er klart, at sammen med dette hænger også problematikken, eller i hvert fald en del af den, omkring opklaringsprocenten.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om overformynderiet.

(Lovforslag nr. 95. Fremsat 28/2 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Tastesen (S):

Det drejer sig jo om et lille nemt lovforslag om at udskyde revisionen af loven om overformynderiet i 2 år. Jeg forstår, at man har nogle overvejelser med hensyn til, om ægteskabsudvalget eller udvalget om statsamterne ligesom kan føre nogle flere opgaver over til overformynderiet, der måske ikke har så meget at lave i øjeblikket. Jeg benytter lejligheden til at spørge justitsministeren, om man også har under overvejelse at gå den anden vej. Når man ikke har så meget at lave i overformynderiet, kunne det jo være, at de opgaver, der i øjeblikket ligger i overformynderiet, kunne klares fra et eller et par kontorer i justitsministeriet.

Biltzing (V):

Siden 1868 har vi haft det centrale overformynderi for hele landet beliggende i København. Det afløste købstædernes overformynderier, der i perioder ikke havde fungeret videre tilfredsstillende. Men selv efter at overformynderiet blev centraliseret og senere blev statsligt, blev der rejst kritik mod overformynderiet. Kritikken gik dels på den lavere forrentning af midlerne i overformynderiet i forhold til, hvad banker og sparekasser kunne give, dels på, at man i mange tilfælde havde store vanskeligheder ved at få frigivet penge fra overformynderiet, særlig ved båndlagte midler.

Ved loven i 1966 blev omfanget af de midler, der skulle og kunne anbringes i overformynderiet, beskåret væsentligt, idet det nu kun skulle omfatte midler, der tilhørte umyndige — i øvrigt med nogle begrænsninger — midler, der efter lov om borteblevne skulle bestyres af overformynderiet, samt midler, der efter justitsministerens tilladelse måtte bestyres af overformynderiet. Samtidig blev det bestemt, at de midler, som overformynderiet ifølge loven ikke længere skulle bestyre, herunder altså båndlagt arv eller gave og rentenydelseskapitaler, senest den 1. april 1969 skulle overføres til bestyrelse i et godkendt forvaltningsinstitut, dvs. til de private pengeinstitutter. Herefter blev der ikke så værst mange midler tilbage for overformynderiet at bestyre.

1966-loven skulle ifølge dennes § 6, stk. 3, revideres i folketingsåret 1974-75. Revisionen foreslås nu af justitsministeren udskudt til folketingsåret 1976-77. Justitsministeren

henviser i bemærkningerne til lovforslaget til, at revisionen af loven om overformynderiet bør ske på baggrund af resultaterne af statsamtsudvalgets og ægteskabsudvalgets undersøgelser og overvejelser, idet disse ville kunne få betydning med hensyn til overformynderiets fremtidige sagsområde.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at sige, at venstre sætter spørgsmålstegn ved, om overformynderiet i det hele taget skal opretholdes. Det forekommer os, at overformynderiet har overlevet sig selv, og at man lige så godt helt kunne nedlægge overformynderiet og lægge de opgaver, som det har, ud til pengeinstitutterne og måske i visse tilfælde ud til andre offentlige administrationer.

De båndlagte midler, der er særligt betroede midler, blev som nævnt ved 1966-loven overført til bestyrelse ved de private pengeinstitutter. Erfaringerne vedrørende bestyrelsen af disse midler kan ikke give anledning til betænkeligheder over for, at også de umyndiges midler lægges ud til pengeinstitutternes bestyrelse. Dette ville efter venstres opfattelse være den eneste rationelle løsning, men vi er da villige til at afvente resultatet af statsamtsudvalgets og ægteskabsudvalgets undersøgelser og er derfor indstillet på at medvirke til en hurtig og positiv behandling af ministerens lovforslag.

Tange (FP):

Fremskridtspartiet kan ikke tilslutte sig, at lovrevisionen vedrørende denne lov udskydes til folketingsåret 1976-77. Vi mener, at overformynderiet så hurtigt som muligt bør ophæves. Vi er af den opfattelse, at bl. a. umyndiges og borteblevnes midler skal forvaltes på samme måde som andre fornuftige menneskers, altså igennem de store pengeinstitutters forvaltningsafdelinger. Vi kan ikke acceptere, at det skulle være nødvendigt at forvalte dem bedre, men heller ikke dårligere, og det er min opfattelse, at som det er for øjeblikket i overformynderiet, så forvaltes midlerne dårligere end i pengeinstitutternes forvaltningsafdelinger.

Vi mener derfor, at der er al mulig grund til allerede nu at tage denne lov op til revision for at få overformynderiet ophævet. Jeg er stort set enig i det indlæg, venstres ordfører havde, jeg er blot ikke enig i slutbemærkningen, at vi skal vente og se. Der er

[Tange.]

ingen grund til at vente og se. Vi ved alle på nuværende tidspunkt, at overformynderiet ikke fungerer tilfredsstillende.

Jeg vil derfor foreslå, at vi i udvalget tager under overvejelse, at overformynderiet simpelt hen ophæves.

Gudme (RV):

I modsætning til hr. Tange har jeg den opfattelse, at det nok er nødvendigt at vente og se, men jeg vil på den anden side gerne sige, at det forhåbentlig ikke er nødvendigt at vente for længe. Derfor vil jeg henstille til justitsministeren, som altså kan få velvilje fra vor side til dette lovforslag nu, at han ikke kommer med et tilsvarende om at forlænge fra folketingsåret 1976-77, for så er det ikke rimeligt længere.

Der har allerede fundet overvejelser sted igennem længere tid om, hvad man skulle gøre ved overformynderiet, og det er rigtigt, som også hr. Biltzing udførligt gjorde rede for det før, at dette i nogen grad er kædet sammen med overvejelserne om, hvad der skal ske med statsamterne. Disse overvejelser må bringes til en afslutning, og det er naturligt, at man skal have tid til at sunde sig på den betænkning om statsamterne, som jo lige er kommet, men som sagt ikke for længe.

For det, der er det ulykkelige, når man overvejer ændringer af et institutionelt præg som det, vi har i overformynderiet, og det, vi har for statsamterne, er, at de mennesker, som er knyttet til sådanne institutioner, igennem år ikke ved, om de er købt eller solgt. Sådan er det for de embedsmænd, der sidder i overformynderiet, og sådan er det for dem, der sidder ude omkring ved de 13-14 statsamter. Der er disse overvejelser med hensyn til, om de helt skal forsvinde, eller om de skal fortsætte i en beklippet stand, og det er ikke befordrende for et godt arbejdsklima, det er ikke befordrende for, at man beslutter sig til at blive på en arbejdsplads, når man ikke ved, om den i virkeligheden eksisterer om et par år, og så søger måske også gode medarbejdere væk, som det havde været ønskeligt at kunne beholde ved institutionen.

Derfor vil jeg henstille, at denne ændring, som måske skal finde sted med hensyn til

overformynderiet, bliver besluttet snart, således at der kun bliver tale om denne ene udskydelse af lovrevisionen.

Hagen Hagensen (KF):

Jeg hører til blandt dem, der, allerede da loven om overformynderiet blev ændret for en del år siden, holdt for, at man egentlig lige så godt kunne ophæve overformynderiet. Der blev da fastlagt, så vidt jeg har forstået det, denne overgangsperiode, hvorefter man skulle tage stilling til nu i indeværende år, om man skulle bevare overformynderiet. Jeg ser ingen grund til at gøre det. For mig at se er der så lidt tilbage, at det ikke tjener noget fornuftigt formål at opretholde en særlig institution til at passe disse ting; man kunne lige så godt lægge de resterende dele ud i landet og over til andre styrelser.

Der er heller ikke for mig at se nogen særlig grund til at tro, at de, der er beskæftiget i overformynderiet, skulle have særlige forudsætninger for at overtage en del af de funktioner, der nu er hos statsamterne, så af den grund er der heller ikke nogen anledning til at forlænge processen om afskaffelse af overformynderiet, der bør komme forholdsvis snart.

Det er naturligvis således, at det skal ikke komme an på et år, men det kunne lige så godt være taget op, synes jeg, således at man kunne have klaret tingene nu. Jeg skal da i den forbindelse nøjes med at sige, at vi vil, når vi har gennemgået lovforslaget i udvalget, overveje vor stilling, om vi mener, at det bør nedlægges nu, eller vi skal give det dette år til at få klaret tingene i, men så heller ikke længere.

Justitsministeren (Orla Møller):

På ét punkt var der i hvert fald ikke megen uklarhed i ordførernes bemærkninger. Det fremgår med al tydelighed, at man i realiteten har låst sig fast på, at overformynderiet bør væk endog snarest muligt. For justitsministeriets vedkommende ligger det altså lidt anderledes. Vi vil gerne have undersøgt de problemer, der ligger i forbindelse med overførsel til statsamter eller den modsatte vej.

Hr. Tastesen spørger direkte, om ikke alle

[Justitsministeren.]

problemerne kan overføres til et kontor i justitsministeriet. Det er muligt. Der kan tænkes alle mulige løsninger af situationen, men endnu er det altså ikke afklaret, om statsamterne skal væk, eller om overformynderiet skal væk, og mit personlige indtryk har været det, at man har spillet fra begge sider på at finde ud af, at det ene skulle til det andet, og det andet skulle til det ene, og derfor må det være rimeligt, at der i hvert fald bliver et års tid til at få afklaret disse problemer. Jeg takker for, at den overvejende stemning var at give mulighed for denne overvejelse.

Så skal jeg føje til i forbindelse med hr. Gudmes opfordring, at det er ikke meningen, at der skal en ny udsættelse til. Det er helt klart, at man skal have lejlighed til at sunde sig. Der er nogle, der tænker hurtigere end andre, men det er undertiden fornuftigt i statsadministration, at man ikke forhaster sig, når man skal sunde sig. Men jeg skal love, at der ikke bliver tale om, at man sunder sig længere, end det er nødvendigt for en normal hjernes arbejde med at tænke sig om.

Biltzing (V):

Det er lige en kort bemærkning i anledning af hr. Tange, der siger, der ingen grund er til at vente og se, vi kan lige så godt nedlægge overformynderiet med det samme. Hr. Hagen Hagensen var lidt inde på den samme indstilling, men dog lidt mere med: lad os vente og se. Jeg vil godt lige sige til hr. Tange, at der er jo et problem — det er ikke problemet — og det er tjenestemandsansættelsen. Før revisionen i 1969 var vi inde på, at tjenestemænd ikke kan forflyttes mod deres vilje, og hvis vi glæde og fro går hen og lukker butikken nu, så står vi med nogle, der skal have ventepenge og hele det apparat dér. Jeg kan ikke rigtig tro, at fremskridtspartiets ordfører vil være med på den. Jeg mener, det klogeste er, at vi lige ser, hvad der kommer ud af de undersøgelser, der er i gang. Hvad tjenestemandsproblemet angår, så vil det jo mindskes; antallet af tjenestemandsansatte under de gamle regler er jo jævnt dalende. Spørgsmålet vil antagelig ikke give anledning til problemer ved en revision eller en nedlæggelse af overformynderiet i 1976-77.

Tange (FP):

Mine bemærkninger om, at overformynderiet skulle nedlægges nu og her, skal ikke forstås således, at det skal være lige i morgen eller i overmorgen vi skal nedlægge overformynderiet. Meningen med min udtalelse er, at vi skal gå i gang med at tilrettelægge ophævelsen og nedlæggelsen af overformynderiet, så har vi to år længere tid til at afvikle det i, hvis vi bestemmer os til det nu. Hvis vi udskyder revisionen, så skal vi til om 2 år at begynde forfra og spekulere på, hvor vi eventuelt får de embedsmænd anbragt henne, der bliver måske oven i købet ansat nye i de 2 år, og så er problemerne nøjagtig ligesom i dag. Vi kan nøjagtig lige så godt i dag tage stilling og sige, at det skal nedlægges, og så vedtage en afviklingsperiode. Vi kan i udvalget — det går jo ikke så stærkt — tilrettelægge det og indhente de forskellige udtalelser og undersøgelser, der selvfølgelig skal til, før vi kan få det nedlagt.

Jeg mener altså, at vi i udvalget bør behandle sagen og tage stilling til, hvornår overformynderiet skal nedlægges, og tilrettelægge nedlæggelsen i god tid, i stedet for at vente to år, for det er ligesom jeg kan forstå på de forskellige ordførere, der har været oppe i dag, at de fleste er indstillet på, at overformynderiet har overlevet sig selv.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af retsplejeloven, lov om forbrugerklagenævnet og lov om retsafgifter. (Forbrugersager, bødeforelæg på stedet m. v.).

(Lovforslag nr. 96. Fremsat 28/2 75).

Lovforslaget sattes til forhandling.